

Opublikowane na: Mława (mlawa.pl)

Autor: Krzysztof Napierski

Bitwa pod Mławą 1939 roku

Publikowane od

25.02.2021 13:53:57

Bitwa pod Mławą była bitwą obronną, trwającą **trzy dni – od 1 do 4 września 1939 roku**. Została uznana za jedną z pierwszych bitew wojny obronnej Polski i podczas II wojny światowej w ogóle. W Bitwie walczyły ze sobą siły polskie i niemieckie: polska Armia „Modlin”, dowodzona przez gen. Emila Krukowicza-Przedrzymirskiego oraz niemiecka 3 Armia pod

dowództwem gen. Georga von Küchlera. Podczas Bitwy pod Mławą Armia Modlin dysponowała 8 i 20 Dywizją Piechoty, Nowogródzką i Mazowiecką Dywizją Kawalerii oraz oddziałami Obrony Narodowej. Na polu bitwy **walczyło ok. 3200 polskich żołnierzy** – 1200 z nich poległo, z nazwiska znamy 864.

Waleczność żołnierzy września 1939 r. przeszła do historii. Niemieccy oficerowie pisali w swoich publikacjach o Festung Mława – Twierdzy Mława – która wciąż się broni; 20 Dywizja Piechoty określiła natomiast mianem „elaznej Dywizji”. Dywizja ta, dowodzona przez ppor. dypl. Wilhelma Lawicza-Liszka, została zmobilizowana w trybie alarmowym i skierowana w rejon Mławy dla osłony Warszawy z kierunku Prus Wschodnich. Jej żołnierze dzielnie **powstrzymywali wroga przez trzy dni**, po czym – 4 września – wobec niemożliwości utrzymania oskrzydlonych od wschodu pozycji, dowództwo polskie zdecydowało się na odwrót 20 Dywizji Piechoty w kierunku Modlina.

W latach 2008-2018 **Miasto Mława organizowało rekonstrukcję wydarzenia**, jakim była Bitwa pod Mławą. Okazała się ona jedną z największych rekonstrukcji bitew z okresu II wojny światowej w Europie oraz jedyną, opartą o istniejące fortyfikacje. Relacje z rekonstrukcji można obejrzeć na [TEJ STRONIE](#).

Wiadomo na temat wydarzeń, jakie lata temu rozgrywały się na ziemi mławskiej, jest bardzo istotna. Odbycha się tutaj Bitwa pod Mławą wyraźnie zapisała się na kartach naszej [historii](#). Najazd nieprzyjaciela nastąpił ze strony Prus Wschodnich.

Dlaczego Mława? To przez nią prowadziła najkrótsza droga do Warszawy. Wynik bitwy był z góry przesądzony – armia niemiecka liczyła niemal czterokrotnie więcej żołnierzy, niż 20 Dywizja Piechoty Armii „Modlin”, nazwana później „elazną dywizją”. Bitwa pod Mławą trwała aż trzy dni. Polacy, pod dowództwem gen. Emila Krukowicza-Przedrzymirskiego realizowali **plan obrony, oparty na stawianiu oporu**. Ogromna przewaga liczebna niemieckich wojsk okazała się niewystarczająca, by sforsować linię obrony w jeden dzień, jak początkowo zakładano. Starcia trwały aż cztery dni i zakończyły się staniem polskich oddziałów dopiero w nocy z 3 na 4 września 1939 r. Siły 20 DP na rozkaz dowódcy opuściły linie obronne i ruszyły do Warszawy, by tam bronić jej aż do 28 września. Bitwa pod Mławą do dziś jest uważana za jedno z ważniejszych działań militarnych z okresu wojny obronnej Polski z 1939 roku.

Bitwa pod Mławą to najważniejsze wydarzenie historyczne, związane z naszym miastem

Miasto Mława dziesięciokrotnie organizowało **widowiskowe rekonstrukcje Bitwy Pod Mławą**. Inscenizacje w imponujący sposób ukazują sceny, jakie miały miejsce na naszej ziemi we wrześniu 1939 roku. Bitwa pod Mławą bez wątpienia była wydarzeniem, o którym warto mówić głośno, a rekonstrukcje, w które angażują się mieszkańcy to znakomity sposób na utrwalanie pamięci historycznej. Fakt, że [Mława](#) stanowiła miejsce nadludzkiej odwagi 20 Dywizji Piechoty jest najlepszym powodem, by organizować tu spektakularne rekonstrukcje, gdy tylko nadarzy się okazja. Warto podkreślić, że wrześniowa Bitwa pod Mławą została upamiętniona w Uniszkach Zawadzkich w formie Pomnika Obrońców Mławy, białego

atrakcj, cieszy się popularności wśród turystów. Tu obok znajduje się też Mauzoleum Woźnierzy Września, czyli efektowny schron oraz działo przeciwlotnicze. **Polscy woźnierze biorący udział w Bitwie pod Mławą** wykazali się ogromną odwagą i determinacją, która została doceniona przez samych Niemców – w ich publikacjach wielokrotnie pojawiają się wzmianki o Festung Mława. Straty, jakie nasze wojska poniosły w ciągu trzech dni walk szacuje się na 1200 ofiar śmiertelnych i 1500 rannych woźnierzy. Dla porównania, straty niemieckie to ok 1800 zabitych oraz 4000 rannych. Wydarzenia wrześniowe co roku są **upamiętniane przez mieszkańców Mławy**, do czego zachęcamy również Państwa.

Adres źródłowy: <https://mlawa.pl/index.php/arttykul/bitwa-pod-mlawa-1939-roku>